

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ

В основі соціальної політики України є забезпечення потреб населення – духовних і матеріальних, а також відповідності рівня життя громадян стандартам Європейського союзу. Стратегічні пріоритети та механізми їх реалізації визначені у Концепції соціальної держави України ще у 2008 році, успішне дотримання яких виступає гарантом становлення України як високорозвиненої європейської соціальної держави. Зміцнення фізичного здоров'я нації зазначене як один із стратегічних напрямків [1].

Окрім широкого спектру фізкультурних заходів та створення умов для реалізації потреб у фізичному розвитку, одним із напрямків соціальної політики України у сфері фізичної культури має бути і робота серед людей з інвалідністю, а в умовах сьогодення – реабілітація учасників бойових дій, що складається з чотирьох основних видів: психологічної, соціальної, фізичної (медичної), педагогічної. Тому, впевнено можна казати, що робота в системі соціальної адаптації повинна мати комплексний підхід.

Військовослужбовці, що безпосередньо брали участь у бойових діях, повертаючись до мирного життя, відчувають низку стресів, пов'язаних із соціальною адаптацією, а саме: проблематичність спілкування з оточуючими, самовизначення та самореалізації. Така категорія людей потребує підвищеної уваги із застосуванням комплексу відновлювальних заходів, у тому числі й фізичної реабілітації. Для цього повинні створюватися відповідні служби та установи, що забезпечуватимуть соціальну адаптацію [2].

Соціальна реабілітація людини – психолого-педагогічний процес, спрямований на усунення та профілактику різних психопатичних станів, що виникають у результаті патологічного ураження організму людини, особливо,

коли вона отримує статус «особи з інвалідністю». Найважливішим її аспектом є нормалізація психоемоційного стану, на основі якого реалізується повноцінна навчальна, трудова, побутова діяльність.

Фізична реабілітація людини полягає у корекції (усунення причин і наслідків того чи іншого патологічного стану), компенсації (формування механізмів, що виконуватимуть замісну функцію), відновленні та розвитку порушених показників фонду життєво важливих рухових навичок та вмінь, фізичних якостей, нервово-м'язової працездатності. Фізична реабілітація надзвичайно актуальна, тому що на основі її результативності відбувається інтеграція хворої людини або людини з інвалідністю в систему суспільно-соціальних відносин.

Фізична реабілітація військовослужбовців являється одним із найперших етапів відновлення. Надання першої медичної допомоги, подальше лікування у шпиталі – не тільки цього потребує поранений, а й відновлення своєї функціональності, тривати яке може доволі великий проміжок часу. Довготривала нерухомість призводить до ослаблення м'язової системи, наслідки певного поранення унеможлиблюють рухові функції. Для вирішення таких проблем створюються реабілітаційні заклади. Існують вони на базі шпиталів та лікарень і розташовані майже у всіх обласних центрах.

Основними засобами фізичної реабілітації можна назвати наступні: лікувальні фізичні вправи, елементи спорту, лікувальний масаж, мануальна терапія, фізіотерапія, механотерапія, працетерапія, аутогенне тренування, м'язова релаксація, кінезотерапія, застосування природних факторів. Як викладач фізичного виховання, зосереджу увагу на понятті «лікувальна фізкультура» – це метод лікування на основі принципів та засобів фізичної культури. Біологічна функція організму – рух – вважається значним стимулятором його росту та розвитку. Тісний взаємозв'язок між усіма системами організму людини дає підстави для застосування фізичних вправ з метою повернення його нормальної роботи. Добираючи та дозуючи спеціальні вправи, можна впливати на певні функції організму, змінювати перебіг

внутрішніх процесів. Вправами, які використовуються у фізичній реабілітації, можуть бути такі, що виконуються тільки в уяві, вправи у надсиланні імпульсів для скорочення м'язів, а можуть бути і спортивно-прикладні: ходіння (основний вид), біг, плавання, гімнастичні комплекси, вправи на спеціальних тренажерах, рухи у воді, спортивні ігри тощо. Але обов'язково треба пам'ятати про один з основних принципів фізичної реабілітації – комплексність. Фізичні вправи у поєднанні з іншими методами реабілітації, що доповнюють один одного, забезпечать більш ефективний процес відновлення та розвитку порушених показників [3].

Отже, для вирішення проблеми соціальної адаптації військовослужбовців використовуються різні види, форми та методи реабілітації, які повинні мати тісний взаємозв'язок. Не зважаючи на величезну користь застосування фізичних вправ у реабілітації, які спонукатимуть тіло до відновлення, треба зазначити, що тільки спільна взаємодія фахівців медичних установ, державних соціальних структур та юридичних установ, спеціалізованих громадських організацій, психологів та педагогів будуть підґрунтям для скорішої адаптації військовослужбовців до звичайного життя.

Список використаних джерел:

1. Романій С. М. Соціальна політика в сфері фізичної культури та спорту України. *«Публічне управління: проведення реформи в Україні»*: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції, привченої тижню права (Луцьк, 9 грудня 2022 р.) / ДонНТУ; [редкол.: С. В. Подкопаєв та ін.]. – Луцьк, 2022. – С. 14-17.

2. Бриндіков Ю. Л. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій в системі соціальних служб. *Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук*. URL: https://tnpu.edu.ua/naukova-robota/documents-download/d-58-053-03/Aref_Bryndikov.pdf (дата звернення: 11.11.2020).

3. Філак Я. Ф. Курс лекцій «Основи фізичної терапії». *Методичні рекомендації з дисципліни «Основи фізичної терапії»*. Ужгород, 2020. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/35345> (дата звернення: 11.11.2020).

Савка Володимир

nosavka@gmail.com

Науковий керівник:

Петришин Л.Й., док. пед. н., проф., ТНПУ ім. В. Гнатюка

СОЦІАЛЬНИЙ ТА ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗСУ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ

Повномасштабне військове вторгнення російських військ в Україну 24 лютого 2022 року призвело до одних з найстрашніших наслідків в історії Європи. Після оголошення загальної мобілізації в Україні сотні тисяч цивільних приєдналися до лав Збройних сил України та інших збройних формувань для захисту нашої країни. З інформації, яка є у вільному доступі можна зрозуміти, що значна кількість військовослужбовців отримала поранення, стали жертвами каліцтва та травм, як фізичних, так і психічних – внаслідок бойових дій. Загалом ця категорія громадян України сьогодні складає значну соціальну групу.

Державна діяльність у сфері соціального захисту військовослужбовців спрямована на встановлення системи правових та соціальних гарантій, які забезпечують реалізацію їхніх конституційних прав і свобод. Метою діяльності у сфері соціального захисту військовослужбовців та учасників бойових дій є задоволення їхніх матеріальних та духовних потреб, формування статусу в суспільстві та збереження соціальної стабільності у військовому середовищі. Забезпечення права на соціальний захист передбачає надання допомоги у разі повної, часткової або тимчасової втрати